

Hordaland Fylkeskommune

Voss 26 – 06 – 2018

Kultur og idrettsavdelinga

Agnes Mowinckels gate 5

PB 7900

5020 Bergen

(referanse 2015/2159-82)

TILSKUDD TIL Lemstove-Storholmen-Vikaner-gnr226 bnr 2-Lindås kommune

Rapport fra prosjektet «Restaurering av Lemstove på Storholmen» i Lindås kommune

Bygningsvernssenteret Voss/Hardanger (BVS) har hatt prosjektledelse og vert prosjektkoordinator i prosjektet og har stått for gjennomføringen av det. Bygningsvernssenteret fikk ansvaret for den praktisk – administrative organisering av arbeidet, konsentrert om planlegging og koordinering underveis, økonomi, utadrettet virksomhet og rapportering.

Rapporten tar for seg restaureringsarbeidet, belagt med bilder. Se eget vedlegg.

Bakgrunn for prosjektet.

Historien om Storholmen i Lindås kommune går langt tilbake i tid. Allerede den 1.1.1887 ble det etablert poståpneri med Ole Johannessen Hjelmvik som poststyrer. Den gang var det både landhandel og stoppested for dampbåtene på øya. Litt opp på Storholmen ligger hovedhuset til gården Paddøy (Gbnr 226/2). Dette eies i dag av Anders og Line Heimvik. Huset er en gammel Lemstove bygget trolig på slutten av 1880 og på samme tid som poståpneriet og landhandelen på øya så dagens lys. Det står også en gammel grindbygd løe på øya som er kartlagt av Hordaland fylkeskommune og som stammer fra tidlig 1600-tall. Denne er etter alt å dømme flyttet til øya på et senere tidspunkt.

Huset hadde i de senere år vært brukt som fritidsbolig, men ved oppstart av prosjektet blitt i en så dårlig forfatning at det måtte enten gjennomføres en rivning eller en restaurering av bygget. Det ble søkt Lindås kommune om å få rivingstillatelse og om å erstatte stova med en moderne hytte, men etter noen runder ble (BVS) og eier enig om at det var viktigere å sette i stand dette bygget og tilbakeføre det i sin opprinnelige prakt, enn å føre opp et nytt og moderne bygg. Dermed var det mulig å få tatt vare på dette kulturminnet. Det var også ønskelig fra eier å

kunne gjøre noen forandringer på bygget for å få en bedre utnyttelse og større bruksverdi slik at stova kan benyttes i større deler av året. Disse tiltakene vil bli gjort i tråd med lokal byggeskikk og gjenspeiler den arkitektoniske form til andre lemstover fra samme periode.

Det må nevnes at lemstova er registrert i Askeladden som et kulturminne og at vi var i kontakt med Lindås Kommune som stilte seg svært positivt til prosjektet.

Tilstanden til Lemstova var som påpekt tidligere i en så dårlig forfatning at en restaurering måtte komme i gang snarest mulig for å begrense videre forfall. Prosjektet tok til i slutten av 2015 med prosjektering og kartlegging av restaureringsarbeidet på stova. Videre har prosessen med restaureringsarbeidet pågått frem til mars 2018.

Bygningsvernsementerets (BVS) overordnede oppgave består i restaurering av fredede og verneverdige bygninger. Slike bygninger er en viktig del av kulturarven. Forfaller eller rives de, mister kulturlandskapet sitt særpreg og den kulturelle identitet til lokalsamfunnene svekkes. Skal en slik oppgave realiseres i pakt med regelverket for antikvarisk arbeid, trengs kompetanse. Derfor satses det også på kompetanseheving av fagarbeidere og håndverkere. I tillegg satses det på mobilisering av kommuner og lokalsamfunn omkring kulturarven og kulturminnevernets betydning. Oppmerksomheten er her rettet mot bygninger som markører av tilhørighet og samhold.

På befaringer med tradisjonshåndverkere spesialisert på restaureringsarbeid ble det kartlagt hvilken tilstand stova befant seg i og hvilke tiltak som må gjennomføres for å tilbakeføre den i sin opprinnelige prakt.

Følgende tiltak/restaureringsarbeid har blitt gjennomført:

- 1. Tak/ Byggningskropp:** Her har eksisterende skifer blitt demontert og tatt ned for å få utbedret og reparert takkonstruksjon. Deretter har taket blitt isolert og skiferen blitt remontert. Nye takrenner og beslag osv. er blitt montert. Her har også noen av de nye tiltakene kommet inn. Et tilbygg er kommet til som rommer nytt kjøkken, toalett og inngangsparti. Det er bygget et takkoppløft på baksiden av stova for å få bedre plassutnyttelse på loft. På front av stova er det bygget et takoverbygg over inngangsdør og eksisterende trapp er forlenget med en terrasse som passer inn med byggets arkitektoniske utseende.
- 2. Yttervegger og konstruksjon:** Kledning er blitt skiftet og veggkonstruksjon vil bli reparert og isolert med trefiber isolasjon.
- 3. Vinduer og dører:** Nye dører og vinduer med tilsvarende utseende som de opprinnelige ble satt inn.
- 4. Pipe:** Den eksisterende pipen var i en så dårlig forfatning at den måtte rives ned til loft for så å remures i samme stil som den originale. Det ble også bli gjennomført tiltak for at pipen skal kunne holde dagens krav til brannforskrifter.

5. **Grunnmur:** Her har det på den gamle grunnmuren blitt utført en del tiltak og repprasjoner for å rette opp i skader som har kommet i årenes løp, samt muret ny tørrmurt gråsteinsmur under nytt tilbygg.
6. **Elektrisk:** Elektrisk anlegg er blitt oppgradert slik at sikkerhet i forhold til brann osv er ivaretatt.

Bygget fremstår i dag som et meget pent og gjennomført restaurert kulturminne som vil nå vare i generasjoner fremover.

Erik Aakre

Anders og Line Heimvik

Bygningsvernssenteret Voss/Hardanger

Eier

BYGNINGSVERNSENERET
VOSS/HARDANGER

